

Vieraantunut ja luovutettu työ
marxilaisen näkemyksen
mukaan

Seppo Ruotsalainen

1 Johdanto

- Tämän tarkastelun keskiössä on vieraantumisen.
- Pisimmälle asiaa on tutkinut teoreettisesti Karl Marx (1818-1883).
- Vuonna 2018 on Marxin syntymästä kulunut tasan 200 vuotta.
- Esityksen keskiössä on Marxin nuoruuden teos: ”Taloudellis-filosofiset käsikirjoitukset 1844”.
-

2 Marxin käsitys vieraantumisesta

- Vieraantunut (vieraannutettu) työ on: työläisen suorittama lisäarvoa (voittoa) tuottavaa työtä, joka kapitalismin vallitessa saa palkkatyön muodon
- Palkkatyö ei ole vapaaehtoista vaan pakkotyötä. Vrt. orjuus
- Työ ja ajattelu luovutetaan. Marx rinnastaa vieraantuneen ja luovutetun työn. Työntekijä luopuu työstään sellaisena kuin hän haluaisi sen suorittaa. Samalla luovuttaa eli ulkoistaa työnsä tuotteen vieraisiin käsiin.
- Kolme erilaista vieraantumisen muotoa:
 - Työntekijän suhde työnsä **tuotteeseen**, jonka hän kokee itselleen vieraaksi ja jopa vihamieliseksi;
 - Työntekijän suhde työprosessiin **eli tuotantotapahtumaan**; tämä on **itsevieraantumista** eli vieraantumista omasta itsestä ihmisenä
 - **Vieraantuminen omasta lajistaan, ihmislajista.**

3 Yksityisomistuksen ja luovutetun työn yhteys

- Vieraantunut (vieraannutettu) = orjuussuhde.
- Yksityisomistus ei ole vieraantumisen syy, vaan pikemminkin sen seuraus. Vieraantuminen johti yksityisomistukseen.
- Yksityisomistuksen poistaminen (sosialismi) ei välttämättä poista vieraantumista, mutta avaa tien sen poistamiselle vaikeuttamalla kapitalismin aiheuttamaa vieraannuttamista.
- Yksityisomistus on keino, jonka kautta työ vieraantuu, ulkoistuu (vieraannutetaan, ulkoistetaan).

3b Yksityisomistuksen ja luovutetun työn yhteys (jatkoa)

- Marx: ”vasta yksityisomistuksen kehityksen viimeisessä huippukohdassa” tulee jälleen esiin se yksityisomistuksen salaisuus, että yksityisomistus on väline, jonka kautta työ tulee luovutetuksi (ulkoistetuksi SR), että yksityisomistus on ”tämän **luovuttamisen** (ulkoistamisen) **toteutumista**”.

4 Ihminen työn ja pääoman puristuksessa

- Työpalkka ja palkkatyösuhteet
 - Yksityisomistuksen vallitessa työpalkka on vain seuraus vieraantuneesta työstä
 - Palkankorotukseen ei merkitse muuta kuin parempaa palkkaa **orjille**
 - Marx: taantumuksellinen tunnus ”**oikeudenmukainen päiväpalkka** oikeudenmukaisesta työpäivästä” . Edistyksellinen tunnus: ”**Alas palkkatyöjärjestelmä**” (keskustelua)

Inhimillinen toiminta tavaratuotantona

Marx: työläinen tuotetaan , ei ihmisenä, vaan tavarana

Ricardo ja Mill: ihmisen olemassaolo pääoman kannalta on yhdentekevä

Esimerkkeinä hoito- ja hoivatyö

- Pääomanomistaja tavoite: kohottaa hoitotyön "tuottavuutta" taloudellisten "säästöjen" avulla
- Palkanmuodostuksessa perusteellisuuden käytännöt (vrt. vientiteollisuus)
- 1) Hoitajan vieraantuminen työnsä kohteesta (hoidettavasta ihmisestä);
- 2) Hoitajan vieraantuminen omasta työstään (työprosessista). Tämä on itsevierautumista eli työntekijän (hoitajan) vieraantumista omasta itsestään eli luonnostaan;
- 3) vieraantuminen ihmislajista (tarkastellaan jäljempänä)

5 Vieraannutettu työ uhkaa ihmistä lajina

6 Ihmiskunnan menneisyys ja tulevaisuus

Kiitos tarkkaavaisuudestanne!